

Månedsoversigt over plantesygdomme

332. — Juni 1953.

Der blev for juni måned modtaget beretninger fra 119 medarbejdere; endvidere blev der besvaret 1029 forespørgsler.

Lufttemperaturen lå som middeltemperatur for tiden 1.—13. under eller omtrent på månedens normal, der er på 13—14°; fra 13. til 27. steg temperaturen stærkt og lå navnlig i tiden 21.—27. over normalen med 4 à 5°.

Nedbøren blev i samme tidsrum 1.—27. betydeligt over månedens normal. Nedbørmængderne faldt over hele måneden og med de største mængder i ugen 14.—20. For de forskellige landsdele målt i tiden 1.—27. følgende mængder i mm og med månedens normal i (): Nordjylland 67 (44), Østjylland 78 (47), Vestjylland 52 (48), Sønderjylland 44 (53) — og for hele Jylland 64 (47); Fyn 76 (47), Sjælland 80 (45), Lolland og Falster 83 (47) — for Sjælland og øvrige øer 79 (46); Bornholm 22 (36).

Sygdomme på landbrugsplanter.

Korn og græsser.

Gulspidssyge (kobberbrist) synes at have været langt mere fremtrædende end sædvanligt og blev også iagttaget på jorder, hvor den ikke plejer at give sig til kende. Af i alt 84 beretninger skrives i 26 om sjældne angreb (7 svage, 19 stærke) og i 24 om almindelige angreb (10 svage, 14 stærke); 50 beretninger er et stort tal, når man tager i betragtning, at gulspidssyge hidtil kun har været regnet for at være af betydning på særlige jorder i Jylland. Det synes, som om flere jorder efterhånden bliver antaget for kobbertrængende. Sygdommen blev i stor udstrækning iagttaget hos byg, hvor kendetegnene i mange tilfælde blot var at finde hos stakkene, der viste den samme bugtede og vimpelagtige facon, der ses hos bladspidser.

Kobbermidler blev taget i brug med godt resultat både ved udstrøning og sprøjtning. I beretningerne skrives, at den meget frodige vækst hos havre og byg synes at „presse“ sygdommen frem, og ved stærk kvælstofgødskning ses hyppigt stærk gulspidssyge.

„Gulspidssyge i mange vårsædsmarker, næsten altid på de sortsandede hedejorder, mange steder vil det nedsætte udbyttet betydeligt“ (Poul Olsen, Hobro); „Gulspidssyge har i år været *stærkt udtalt* — og ofte på arealer, hvor vi ikke i tidligere år har iagttaget den (selv om jordtypen var af en sådan art, at kobbermangel kunne forventes)“ (Sv. Højer-Pedersen, Bjerringbro); „På de sortsandede jorder har der siden første juni vist sig meget gulspidssyge. I forsøg med blåsten, som jeg har ude i Grønhøj, er de ugødede parceller næsten visnet ned“ (Jens Dollerup, Viborg); „Mindre pletvise angreb især i byg, enkelte steder ret alvorlige. Den voldsomme vækst er sikkert skyld i, at kobbermangelen har gjort sig gældende så forholdsvis mange steder“ (L. Hangaard Nielsen, Videbæk); „De gode vækstvilkår og den stærke gødskning er sikkert årsag til skævheden i næringsmængderne“ (S. Nørlund, Aulum); „Gulspidssyge er i den senere tid konstateret ret hyppigt med voldsomme angreb. — Den relative hyppighed står sikkert i forbindelse med den øgede anvendelse af gødning“ (P. Trosborg, Brande); „Gulspidssyge har været mere fremtrædende i år — det kan formentlig henføres til, at færre og færre får sprøjtet kartoffelmarkerne, således at den kobbevirkning, vi ofte ser efter sprøjtede kartofler, ikke erstattes med direkte tilførsel af blåsten“ (Magnus Poulsen, Nr. Nebel); „Kobbermangel har vel aldrig slået så hårdt igennem i alle afgrøder som i år — kraftig N-gødskning og kraftig vækst har fået alle symptomerne frem“ (J. J. Jakobsen, Grindsted); „De ondartede angreb ses mest i byg og værst — og hyppigst — *efter kålroer* (fremfor bederoer eller kartofler — selv om disse ikke har været sprøjtede med kobberholdige midler)“ (A. Pedersen, Varde); „Angreb mere almindelige end i mange forudgående år, antagelig på grund af afgrødens stærke vækst“ (Georg Nissen, Rødding); „Gulspidssygen har været slem — har i år på mange lokaliteter vist sig sent — flere tilfælde når kornet var ved skridning“ (Holger Behrens, Bylderup Bov); „Set et enkelt kraftigt angreb på Ellinge mark i udkanten af Trundholm mose“ (Chr. Christensen, Odsherred). Der har øjensynligt været god lejlighed til at udpege kobbertrængende jorder, hvilket har betydning for de kommende års afgrøder, af hvilke adskillige — så som bederoer og kålroer — ikke viser gode tegn på kobbertrang.

Magniumbrist blev iagttaget hos havre (Jens Dollerup, Viborg, og P. O. Overgaard, Holstebro) samt hos havre og byg og i mindre grad hos rug (A. Toft Andersen, Holstebro); og, som det synes, i alle tilfælde i forbindelse med lavt reaktionstal.

Lyspletsyge (manganbrist). I mange havremarker blev kun iagttaget yderst svage tegn, der sås som svage striber inde på bladpladen eller i kanten af bladet, og som regel blot hos det yngste blad eller de to yngste blade og umiddelbart før havrens skridning. Svage angreb blev iagttaget

efter brug af 20 kg mangansulfat pr. ha (C. M. Kjellerup, Statens Marskforsøg, Ribe).

Nøgen bygbrand (*Ustilago nuda*) blev yderst almindelig og, som det synes, overalt i landet; styrken lå som i tidligere år med brand hyppigt mellem 1 og 5 % syge aks eller syge planter. Af i alt 88 beretninger skrives i 80 om almindelige angreb (40 svage, 40 stærke); det skal dog herved mærkes, at et angreb på et par procent syge planter hyppigt regnes som stærkt. Der synes at være stor forskel på bygplanterne i henseende til modtagelighed; Hertabyg nævnes som meget modtagelig, hvorved dog må erindres, at denne sort har en meget stor udbredelse, men også Frejabyg nævnes som modtagelig. I modsætning hertil nævnes Kenia- og Drostbyg som næsten fri for brand. De bedste muligheder for sammenligning har man i sortsforsøg, f. eks.: „Usædvanligt stærke angreb af nøgen bygbrand med tydelig forskel mellem forskellige bygsorter i angrebsgrad, hvilket nedestående gennemsnitstal fra optællinger i et sortsforsøg viser: % angrebne planter: Abed Maja: 1,7; Svaløf 01519: 1,5; Pajbjerg Drost: 0,0; Carlsberg byg: 6,2; Weibulls Herta: 1,1; Weibulls Rika: 1,8; Abed 89: 1,6; Sejset 51/1722: 2,9; Sejset 51/1732: 1,9; Ymer: 2,2“ (A. Larsen, Statens forsøgsstation, Aarslev), og formentlig kommer der senere flere lignende opgørelser. I øvrigt skal nævnes følgende beretninger: „Angrebet stærkt langs hegn og skove, og hvor der er fugtige pletter i marken“ (B. Munch, Haslev); „Nøgen bygbrand findes i praktisk talt alle bygmarker, i de fleste tilfælde vil det næppe få nogen indflydelse på udbyttet“ (O. Th. Nielsen, Viborg); „I de fleste bygmarker her på egnen er der konstateret brand. Stråene er meget iøjnefaldende, men tæller man op, er der ikke mange“ (Hardy Knudsen, Jyndevadegnen); „Enkelte angreb ca. 40 %“ (Hartvig Larsen, Lyngby).

Om brandens økonomiske betydning finder vi anledning til at henvise til „Undersøgelser vedrørende nøgen bygbrand“, Beretn. Fællesforsøg Landbo- og Husm. foren. 1951, s. 34—38.

Græssernes meldug (*Erysiphe graminis*) var ved midten af juni yderst almindelig hos alle kornarter og ganske navnlig hos byg. Der kan næppe være tvivl om, at et meget stort antal blade blev ødelagt, hvilket har øvet indflydelse på væksten: „Sygdommen ret almindelig i byg her på stationen“ (Statens forsøgsstation v. Ødum, Århus); „Meldug ses i en del bygmarker nu sidst i juni, i et enkelt tilfælde så slemt, at marken skinner skidentbrunt i solskin i visse partier af marken“ (J. Lindegaard, Faaborgegnen); „Meldug er meget udbredt i år. I mange bygmarker har den allerede nedvisnet en stor del af bladmassen“ (J. P. Skou, Odder).

Gulrust (*Puccinia glumarum*). Meddelelse om denne svamp modtoges d. 7. juni (Ole Thøgersen, Karise), og ca. 4 dage senere konstateredes rusten i adskillige hvedemarkers med sorten Nord Desprez på Lolland og Falster i pletter i markerne på 2 å 3 meter i tværmål, hvor planterne var stærkt angrebet; her fandtes svage angreb overalt i marken. I månedens løb modtoges adskillige meddelelser fra flere af landets egne, men rusten synes ikke ved månedens udgang at være blevet almindelig hos hvede; af i alt 72 beretnin-

ger skrives i 17 om sjældne angreb (8 svage, 9 stærke) og i 8 om almindelige angreb (6 svage, 2 stærke). Rusten er dog også fundet hos andre sorter end Nord Desprez, så som Eroica, men de fleste iagttagelser gælder førstnævnte sort; man bør herom afvente opgørelsen fra sortsforsøgene, da man kan frygte, at rustens angreb bliver endnu stærkere i juli. Af iagttagelser fra beretningerne kan nævnes: „Gulrust i hvede er konstateret i flere hvedemarkers, og et meget kraftigt angreb er fundet i en hvedemark på en gård, hvor der sidste sommer også var et stærkt angreb“ (Helge Rasmussen, Nordøstfyn); „Enkelte marker angrebet ret stærkt — i flere tilfælde i hvede efter byg med en del overvintret byg i hveden“ (J. C. Baun, Revninge og Brændekilde på Fyn). Endvidere: „Der kan endnu ikke ses forskel på sorternes modtagelighed. I øvrigt sås sporehobene almindelig udbredt, men måske stærkere i små pletter i en Eroica-hvedemark (sået midt i september) på det tidspunkt, da Statens plantepatologiske Forsøg udsendte meddelelse om gulrust. I to andre Eroica-hvedemarkers (sået henholdsvis 1. sept. og 30. sept.) er endnu ikke fundet gulrust. Gulrusten synes først nu omkring 1. juni at brede sig lidt“ (Aage Munk, Øtoftegaard, Taastrup); „Angreb af hvedens gulrust har i år været stærkere end sædvanligt, og der synes at være tendens til, at angrebet har været stærkest, hvor planternes bladmasse har været senest og kraftigst udviklet. Således har angrebet været særlig fremtrædende i de stærkt og sent gødede forsøgsled i et forsøg med forskellig udbringningstid af kalksalpeter og i et sortsforsøg, hvor nogle meget tidlige var relativt lidt angrebet“ (A. Larsen, Statens forsøgsstation, Aarslev).

Sortrust (*Puccinia graminis*). Om skålrust skrives: „Den i sidste indberetning omtalte berberisbusk fra Herlufsholm skov viste sig ved smitteforsøg at være befængt med rugens smitterace af sortrust. Det blev prøvet over for de fire kornarter, men kun rugen lod sig smitte“ (P. Grøntved, Næstved); „2 kraftige buske af den rødbladede *Berberis vulgaris* fundet. Af skålrust fandtes omtrent 1 pct. — enkelte på over 0,5 cm i diameter“ (Ole Thøgersen, Karise); „3 berberisbuske fundet i en gammel have. Kun et enkelt blad havde skålrust“ (B. Munch, Haslev).

Der blev modtaget en del månedsberetninger om fodsye, og der modtoges også for juni indsendte prøver, der viser, at der synes at skulle blive tale om stærke angreb af hvededræbersvamp (*Ophiobolus graminis*) og øjepletsvamp (*Cercospora herpotrichoides*) og både i vår- og vintersæd; der skrives om stærke angreb af sidstnævnte svamp hos rug. Angrebene bliver måske endnu tydeligere i marken, således at en vurdering af disse bør vente til juli.

Byggets stribesye (*Helminthosporium gramineum*) blev fundet i enkelte marker og med stærke angreb (Chr. Sloth, Grenaa; P. Mumm, Rønde; Knud Sehested, Nordfyn; Kr. Brodsgaard, Vestfyn); ved Thisted konstateredes stærke angreb i 3 marker, hvor procent syge planter blev anslået til at udgøre 20—30 pct. I sådanne tilfælde er afsvampning ikke foretaget, eller også menes den at være foretaget.

Hundegræs bakteriose (*Corynebacterium Rathayi*) blev fundet i enkelte marker (B. Munch, Haslev).

Bælglplanter.

Kaliumbrist synes at være iagttaget i adskillige marker og hos rødkløver, og navnlig ved ujævn udstrøning af kaligødning (Holger Behrens, Bylderup Bov; P. Grøntved, Næstved). „Den voldsomme vækst af kløver i år har vist, at de 200—250 kg kali pr. ha ikke slår til, og især får udlægget for lidt“ (J. J. Jakobsen, Grindsted).

Bederoer.

Lyspletsyge (manganbrist). Af i alt 72 beretninger skrives i 28 om sjældne (19 svage og 9 stærke) og i 15 om almindelige angreb (8 svage, 7 stærke). Trangen til mangan synes i år at gøre sig stærkere gældende hos bederoer end sædvanligt, og det kan ventes, at kendetegnene bliver endnu mere fremtrædende med roernes stærke vækst. Der skrives i mange beretninger om gode resultater for brug af manganmidler og både ved udstrøning, sprøjtning eller pudring med disse.

Væltesyge omtales i 24 beretninger og som ubetydelig; kun i et par beretninger nævnes enkelte marker med ret stærk ødelæggelse.

Bedemosaik (*Beta virus 2*) nævnes blot i enkelte beretninger, hvor den omtales som almindelig hos frøroer, omend angrebene ikke synes at være stærke (O. Ruby, Kolding; P. Grøntved, Næstved); der nævnes dog også stærke angreb (Aage Munk, Øtoftegaard, Taastrup; Jørgen Nielsen, Knebel).

Virus-gulsot (*Beta virus 4*) blev iagttaget hos frøroer i adskillige egne, f. eks.: „Tæmmelig mange udplantede bederoer til frø er angrebet af virus-gulsot“ (Aage Munk, Øtoftegaard, Taastrup); „I et forsøg med udplantede roer er der som sædvanlig tydeligt udslag for afstandene i fjor, men angrebet er tilsyneladende ikke så ondartet som det tilsvarende i fjor“ (P. Grøntved, Næstved); „Vel 10 % virus-gulsot i en mark, der ligger 100 m fra marken med bedefrø i fjor“ (Kr. Brødsgaard, Vestfyn); „Tydelige angreb i en bedefrømark sået på blivestedet i august 1952 med bedefrømark som naboafgrøde“ (J. P. Skou, Odder); „Der findes to marker, som lider meget stærkt. De er plantede. Flere års roefrøavl på de samme to ejendomme, som er naboer“ (Jørgen Nielsen, Knebel).

Der synes indtil nu at være iagttaget forholdsvis få ferskenlus, og selv hvor disse smittespredere er til stede, kan man næppe vente kendetegn på gulsot hos første års roer før henimod slutningen af juli.

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*) synes at have haft en ret stor udbredelse i første års roer, omend dens angreb hovedsagelig var svagt. Af i alt 77 beretninger omtales den i 34 som ubetydelig, i 9 som sjælden (4 svage, 5 stærke) og i 34 som almindelige (21 svage, 13 stærke). Angrebet i første års roer synes ikke at være taget til i juni, hvorfor smittespredningen og infektionen må have haft ugunstige kår. Det er troligt, at de stærke regnskyl ved månedens midte og tørken sidst i måneden har hemmet den indre smittespredning i den enkelte mark, samt spredningen fra mark til mark. Mange planter kan dog være inficerede, uden at sygdommen er kommet til udbrud; hos disse kan man frygte ny vækst af svampen, hvis kårene skulle

blive gunstige for den, og navnlig ved samtidig kraftig vækst af roerne og dannelse af nye blade, som let inficeres. Der nævnes i beretningerne næsten udelukkende svage angreb på 1 à 2 % syge første års roer og spredt over marken, ikke i pletter i denne. Angreb var stedse hyppigt nær frøroer, og herom skrives i 9 beretninger, men i andre 9 beretninger skrives om angreb, hvor der ikke findes frøroer i umiddelbar nærhed, og man mener, at smitte kan være spredt fra roer i kule. Dette er tænkeligt, men det må her erindres, at der i løbet af maj kan være sket smittespredning over meget store afstande fra frøroer og de tidligt smittede første års roer. I enkelte beretninger skrives om forholdsvis stærke angreb på 6—8 % syge planter (Asger Larsen, Statens forsøgsstation, Aarslev), ja, 15 % (J. C. Baun, Odense). Der er flere steder forsøgt sprøjtning med bordeauxmidler til første års roer, og virkningen har i nogle tilfælde været tilfredsstillende (Knud Sehested, Nordfyn), i andre ret virkningsløs (Aksel Sørensen, Fredericia); i atter andre tilfælde er resultatet endnu ikke gjort op. Bortlugning af syge planter blev foretaget i en del marker (P. Grøntved, Næstved).

Rodbrand blev ret almindelig, men som det synes hyppigst med svage angreb; af i alt 86 beretninger skrives i 12 om ubetydelige, i 23 om sjældne (13 svage, 10 stærke) og i 51 om almindelige angreb (34 svage, 17 stærke). Blandt årsagerne nævnes de sædvanlige, nemlig kold jord, der trænger til dræn, for lav reaktion for bederoer, trang til næring og måske ofte hovedsagelig fosforsyre. Hvor een eller flere af disse ikke er i orden, kan det ikke undre, at f. eks. sen såning, sen udynding og stor nedbør hjælper til at forstærke rodbranden. For hyppig bederoedyrkning menes ofte at fremme rodbrand, hvilket nok kan gælde under ovennævnte forhold, men der skrives også: „Men hvor vækstkårene er helt i orden ser det ud til, at man kan tillade sig næsten hvad som helst i „sædskiftemæssig“ henseende“ (N. A. Drewsen, Hokkerup, Tørsbøl); „Et betydeligt antal bestemmelser af Rt i pletter med angreb og ikke-angreb i samme afgrøde viser tydeligt sammenhæng mellem rodbrand og kalktrang, det samme synes i nogen grad at gælde lave fosforsyretal; men dels falder disse ofte sammen med kalktrang, og dels er mine undersøgelser i så henseende færre. At sygdommen vanskelig overvindes, hvor almindelig næringsmangel gør sig gældende, skønner jeg i hvert fald at have erfaring for“ (P. Riis Vestergaard, Samso).

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Kålbrok (*Plasmodiophora brassicae*) synes at være tidligere på færde end sædvanligt, og angreb hos kålroer og raps kan ofte være ret stærke i partier af markerne, og herom skrives i 9 beretninger; allerede ved midten af måneden modtoges tre kålroeprover med stærk ødelæggelse.

Kålskimmel (*Peronospora brassicae*) nævnes i 3 beretninger; svampen var ret almindelig hos kålroer på dissers ældste blade, men synes ikke at have bredt sig yderligere.

Almindelig meldug (*Erysiphe polygoni*) blev konstateret med stærkt angreb i en kålroemark (Martin Christensen, Sindal).

Kartofler.

Kartoffel-rodfiltsvamp (*Corticium solani*) var ret udbredt; af i alt 76 beretninger skrives i 24 om sjældne (12 svage, 12 stærke) og i 28 om almindelige angreb (18 svage, 10 stærke). Om stærke angreb skrives: „Vi har haft få (4), men til gengæld helt ødelæggende angreb“ (Harald Olesen, Brønderslev); „Hist og her, særlig hos *Alpha*, der er stærkt medtaget“ (Jens Tarp, Aalestrup); „Sjældent set så udbredte og stærke ødelæggelser af de underjordiske stængeldele som i år“ (N. Stigsen, Ulfborg); „Meget udbredt på de fugtige arealer, et enkelt sted fuldstændig misvækst“ (Johs. Nielsen, Ikast); „I enkelte tilfælde været ude for meget stærke angreb; i eet tilfælde nærmest ødelæggende for avlen“ (Niels Jørgen Nielsen, Herning); „Er meget slem i år, mange marker står med tynd bestand og med meget uens plantebestand; det er særlig galt, hvor kartoflerne er lagt, inden jorden er rigtig bekvem, og i fugtige pletter, sådanne steder står kartoflerne med enkelte svage stængler, og graver man dem op, er der på knoldene en masse brune stængelstumper; Bintje er lige så hårdt angrebet som de sildigere sorter“ (H. Quistgaard Mortensen, Kibæk); „Rodfiltsvampens ødelæggelser af spirer ved opløbningen meget hyppig i år“ (C. Trosborg, Brande); „Enkelte meget stærke angreb på ubekvem jord“ (O. Ruby, Kolding); „Angrebet er stærkere end vanligt“ (A. Buchreitz, Ribe); „I to marker med henholdsvis Bintje og *Alpha* er iagttaget ødelæggelser, som har bevirket, at $\frac{2}{3}$ af planterne ikke kommer op“ (Georg Nissen, Rødding).

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) angreb i Jylland tidligere sorter ved Ulfborg (Børge Jacobsen) allerede først på måneden; på Sjælland konstateredes et stærkt angreb ved Slagelse den 12. juni. Smitte-spredningen synes at have haft gode betingelser, og efter ca. 14 dages forløb konstateredes skimmelen hos tidlige sorter i næsten alle landsdele, idet den fra månedens seneste dage rapporteredes fra Jylland ved: Dybvad, Brøndersev, Hobro, Århus, Odder, Aulum, Viborg, Ulfborg, Kibæk, Videbæk, Thyregod, Grindsted, Rødding og Jyndevad; fra Fyn: på Nordfyn og i Faaborgegn samt fra Sjælland ved: Tystofte, Store-Heddinge og Lyngby.

Kartofflens sortbensyge (*Bacillus phytophthorus*) omtales vel i en del beretninger, men selv om den er ret almindelig, synes angrebene endnu hovedsagelig at være svage.

Hans R. Hansen.

Sygdomme på havebrugsplanter.

Frugtræer og frugtbuske.

Bladpletter hos æbletræer (ofte kaldet Cox's Orange-pletter) er iagttaget noget tidligere på året end ellers; langt de fleste indberettere bedømmer bladpletterne til at være almindeligt forekommende i middelstærk til stærk grad.

Endnu kendes intet til, hvilke vækstfaktorer der har den væsentlige andel i bladpletterne, men det noteres fra flere lokaliteter, at sprøjtningerne

ikke synes at øve nogen indflydelse; derimod bemærkes det et par gange, at dårligt ernærede træer er særlig modtagelige.

Det hedder fra Jylland: „Kan i år ses på næsten alle Cox's Orange, især på planteskoletræer“ (K. Lystlund); fra Aalborg Amt: „Bladpletter i massevis og meget stærkt bladfald og det, enten der er sprøjtet eller ej“ (Jørgen Jørgensen); „Så slemt mener jeg aldrig, det har været før; i småhaverne er Cox's Orange som regel skrækkelige at se på“ (Sture Cederberg, Svendborg Amt); „Pletterne er desværre almindelige, og jeg er tilbøjelig til at tro, at jeg har været for nærig med kvælstofgødning og for rundhåndet med kviksolv. Pletterne findes også i Ingrid Marie og Laxton's Superb“ (W. Norrie, Lyngø); „Ret udbredt, uanset hvilke midler der er sprøjtet med“ (Ejner Christensen, Sorø Amt); „Temmelig stærke bladpletangreb både på sprøjtede og usprøjtede træer. Jo dårligere ernæring des stærkere angreb“ (A. Klougart, Sjælland).

Der er et par indberetninger om, at bladpletter ikke er så talrige som sædvanligt, og ejendommeligt nok stammer de fra „hver sin ende af landet“, nemlig Hjørring Amt og Maribo Amt, idet der skrives: „Bladpletter på Cox's Orange og Ingrid Marie træffes jævnlige. Cox's Orange er vel sjældent helt fri, men jeg mener dog, at pletterne i andre år har været langt mere udbredte på dette tidspunkt“ (Frode Olesen) og „Brune bladpletter synes ikke så alvorligt i år. De forekommer som sædvanlig næsten overalt, men uden større betydning“ (J. Klarup-Hansen).

Bladpletter på Belle de Boskoop, (som er mindre, næsten cirkulære og mere rødbrune end de tilsvarende på Cox's Orange) optræder kun ganske lidt i år. Af 21 indberetninger omtaler blot 8 angrebene som almindelige, og halvdelen heraf har betegnelsen „svage“.

Bladfald, der indledes med gulfarvning på hele bladfladen, er forekommet mange steder. Følgende 3 indberetninger må vist siges helt at beskrive situationen. Fra Hjørring Amt: „Omkring midten af måneden var gule blade og bladfald særdeles almindeligt. Formodentlig står det i forbindelse med temperatur- og fugtighedsforholdene; svovlkalk i de varme dage efter blomstring har tit medvirket til skaden“ (Frode Olesen); „Voldsom regn (ca. 100 mm) har givet bladfald såvel efter sprøjtning med bordeauxvædske, svovlmidler som kviksolvmidler. Fortrinsvis skurvede blade er faldet“ (Henrik Nielsen, Holbæk Amt); „Det er i næsten alle tilfælde de tidligst fremkomne blade på både frugtgrene og langskud, som falder af“ (W. Norrie, Lyngø).

Frugtsætningen hos æble har været under middel — trods rigelig blomstring; vi har indtryk af, at blomstringstiden var ret kortvarig på Sjælland, men havde normal længde i Jylland. Det kolde vejr har forringet itrækkeligheden, men sandsynligvis har også andre og hidtil ukendte faktorer indflydelse på den manglende frugtsætning. I øvrigt er det såkaldte „junifald“, hvor træerne selv kaster frugterne, endnu ikke overstået, så det endelige billede kan først tegnes i næste måned. Herom skrives fra Jylland: „I mange haver er frugtsætningen ringe, antagelig på grund af for koldt

vejr. Frugtfaldet er ikke forbi endnu" (N. Gram) og fra Sjælland: „En stor bomstring er ikke nogen garanti for en stor sætning, det har vi igen fået bevis for, men hvor meget, der bliver siddende, kan man næppe afgøre i dag. Frugtfaldet er i stadig udvikling" (A. Klougart).

Sætningen hos de enkelte sorter varierer alt efter lokale forhold, men det fremgår særdeles tydeligt af indberetningerne, at Cox's Orange ligger langt under middel, (Graasten og Bodil Neergaard er gennemgående sløje), medens Belle de Boskoop og Pigeon repræsenterer den anden pol med tilfredsstillende sætning. Ud over disse gennemsnitsvurderinger skal der anføres nogle forskellige indberetninger om sorternes frugtsætning: „Cox's Orange ringe, Ingrid Marie, Jonathan og Golden Delicious middel, Belle de Boskoop, Boiken, Pigeon og Dumelow god" (J. Sander Nielsen, Maribo Amt); „Cox's Orange sætter gennemgående godt i alle ældre træer, medens de yngre svigter noget. Belle de Boskoop: De, der ikke havde storavl sidste år, har sat godt i år. Guldborg og Graasten: Jævnt middel. Bodil Neergaard: Sætter noget ujævnt, men det bliver nok jævnt middel alligevel. Laxton: Sætter stærkt på alle de træer, som ikke bar i 1952" (A. Diemer, Frejlev); „Frugtsætningen er meget lavere end forventningen efter den gode blomstring. Der klages i plantagerne over svigtende sætning på unge Cox's Oranger, og i haverne er sætningen på de fleste sorter gennemgående under middel" (J. Klarup-Hansen, Maribo Amt); „... Især svigter Cox's Orange; men også Belle de Boskoop og Graasten er ret sløje, medens Bramley er nogenlunde besat" (W. Norrie, Lyng); „Cox's Orange og Graasten blandt de dårligste. Boskoop - Boiken - James Grieve blandt de bedst ansatte" (Henrik Nielsen, Holbæk Amt); „Cox's Orange ret dårlig, Bodil Neergaard kun lidt, Boskoop nogenlunde, Ingrid Marie jævnt god, Coulon ret god, Pigeon god" (Ejner Christensen, Sorø Amt); „Dårlig sætning, navnlig Cox's Orange" (Sture Cederberg, Svendborg Amt); „Frugtsætningen ikke så god, som blomstringen kunne tyde på. Cox's Orange synes dårligst" (Chr. A. Nørholm, Horsens); „Ringe frugtsætning trods rigelig blomstring; Ildrød Pigeon synes at give bedst" (H. Diken, Vestjylland).

Frugtsætningen på kirsebær er meget ringe, eller som det udtrykkes fra Aalborg Amt: „Rent ud sagt elendig" (Jørgen Jørgensen). Kirsebærsorternes noget udviklede bestøvningsforhold og ukendskab hertil er stærkt medvirkende til den dårlige sætning, f. eks. skrives fra Maribo Amt: „Frugtsætningen synes god, hvor bestøvningsforholdene er i orden, men hvor dette ikke er tilfældet, falder mange bær af nu (29/6) trods næsten fuld udvikling (men uden kærne)" (J. Klarup-Hansen), og det samme ligger sikkert til grund for følgende fra Vestjylland: „Som sædvanlig meget svin-gende lige fra overflod til intet" (H. Diken).

Vi citerer yderligere nogle udtalelser: „På surkirsebær god, men mindre god på sødkirsebær" (Chr. A. Nørholm, Horsens); „Af en eller anden årsag kan der ikke dyrkes surkirsebær i Nord- og Vestvendssyl. Frugtansætningen er som oftest meget mangelfuld — således også i år" (Frode Olesen, Hjørring Amt); „Meget svag frugtsætning så godt som overalt — selv i Løv-

skal-området næsten ingen bær i år" (Eli Fog-Petersen, Viborg Amt); "De sidste dage har frugten gulnet og falder i store mængder — værst hos sødkirsebær" (Ejner Christensen, Sorø Amt); "Ohio Beauty har sat fint, Hedelfinger ret svagt, Elton eller Hvid Spansk meget dårligt og skyggemorel næsten slet ikke" (A. Diemer, Frejlev).

Frugttræerne har i visse egne fået en slem konkurrent „bimæssigt set" i rapsmarkerne, og følgende indberetning fra Kalundborg gælder sikkert tillige for mange andre lokaliteter: „Befrugtningen er overalt meget ringe, men i blomstringstiden „trak" bierne i rapsmarkerne, hvoraf her er mange" (N. F. J. Larsen, Jerslev).

Æbleskurv (*Fusicladium inaequalis*). Eftersom vi har haft lange perioder med fugtigt og varmt vejr, har skurven bredt sig voldsomt. Dette fremgår overordentligt tydeligt af indberetningerne, idet slet ingen betegner angrebet som sjældent, og næsten alle 28 opgivelser om de almindelige angreb siges at være middelstærke eller stærke.

Det store antal kemikalier, der udbydes på markedet, gør ikke valget af sprøjtemidler lettere for frugtavlerne. Der er ofte tvivl om, hvilke grupper af kemikalier (kobber, svovl, kviksølv etc.) det er klogest at bruge i den pågældende situation, men diskussionens bølger går også højt med hensyn til præparaterne inden for den enkelte gruppe. Udgifter til skurvbekæmpelsen kan let blive en meget stor post i regnskabet, og situationen for den erhvervsmæssige frugtavler her hjemme kræver bl. a., at sprøjteudgifterne mindskes. Man må derfor med største interesse følge de mange sammenlignende forsøg med skurvmidler, der er anlagt på forsøgsstationer og i plantager. I år vil der antagelig også blive indsamlet et værdifuldt materiale til belysning af tågesprøjtnernes effektivitet over for skurven, — der kan dog blive store vanskeligheder med vurderingerne, idet man foruden sammenligning med de ældre sprøjte typer også skal tage vædskekoncentration og vædskeforbrug med i beregningen.

Æbleskurvens store udbredelse i år har ramt såvel småhaver som erhvervsplantager; i de første nøjes man ofte med 3 sommersprøjtninger, medens den sidste kategori må sprøjte efter behovet, og dette behov kan blive så stort, at vi sidst i juni hørte frugtavlere fortælle, at de indtil da havde sprøjtet 10 til 12 gange.

Et billede af skurvens udbredelse tegnes af følgende indberetninger. Fra Maribo Amt: „Flere plantager er næsten uden skurv. I øvrigt varierer angrebene meget. I privathaver er der kommet meget skurv i sidste halvdel af juni" (J. Klarup-Hansen); „Bemærkedes først i juni især på Graasten og Skovfoged, men senere almindelig for alle sorter. Dog kan der findes velpassede haver, hvor skurv næppe findes" (K. Lystlund, Jylland); „Omkring 1. juni sås de første meget stærke angreb, siden da har skurven bredt sig stot, sådan at træerne i hovedparten af haverne er voldsomt skurvbefængte" (Frode Olesen, Hjørring Amt); „... Vi mangler faktisk nogle, der har mod til at sprøjte med bordeauxvædske kort tid efter blomstringen til sammenligning med de nye midler" (Ejner Christensen, Sorø Amt); „Der har været

usædvanlig gode betingelser for skurvspredning, og det er meget sjældent at finde helt rene træer. Man kan rigtig se forskellen på de forskellige sprøjtemidler i år, og skurvbladene har haft en stor tendens til at falde af træerne" (A. Klougart, Sjælland); „Aldrig set værre end i år, — meget få kan sige sig fri. Cox's Orange mindst medtaget blandt erhvervssorter" (Sture Cederberg, Svendborg Amt); „Har kun set een frugtræplantning, hvor det så sent som den 19. juni ikke var muligt at finde et skurvet blad" (Arne Pallesen, Jylland); „Skurv findes næsten overalt, og man må imødesee dårlig frugthøst fra de fleste småhaver, hvor sygdomsbekæmpelsen hører op med sprøjtningen efter blomstring" (J. Bertelsen, Ringkøbing Amt); „Æbleskurven er den værste plage i år, — næsten alle plantager angrebet. Angrebene må betegnes som middel til stærke" (J. Sander Nielsen, Maribo Amt); „Meget stærke angreb særlig i privathaver, men også en del i erhvervsplantninger. Der anvendes i år langt mere bordeauxvædske end forrige år" (Jørgen Jørgensen, Aalborg Amt).

Pæreskurv (*Fusicladium pirinum*) er ikke helt så alvorlig som æbleskurv, men efter de flestes mening „slem nok". Fra Sorø Amt skrives: „Endnu til at styre, men har mærkeligt nok bredt sig de sidste dage" (Ejner Christensen) og fra Roskilde: „Forholdsvis lidt pæreskurv" (E. Schadegg). De modtagelige sorter står allerede med skurvpletter på frugterne, og herom siges fra Jylland: „I forhold til æblerne ser pæresbladene godt ud, men på frugterne er skurven dominerende" (Arne Pallesen); „Slem både på frugter og blade særlig i månedens sidste del" (H. Dixen).

Pæretæerne er som oftest „sekundære" i forhold til æblerne, og dette afspejles også i sprøjtearbejdet. Fra Viborg Amt skrives: „Mange pæretæer i haverne angrebet i nogen grad — enkelte steder i stærk. Man forsømmer ofte at sprøjte pærerne, fordi de skal have en anden behandling end æblerne" (Eli Fog-Petersen). Tilsvarende vanskelighed har gjort sig gældende i Renner frugtplantage: „Endnu ret svagt angreb. Meget skrub på Conference, der står spredt mellem æblerne, så de har fået for meget svovlkalk" (A. Diemer).

Yderligere skal følgende citeres: „Har sjældent set så mange kraftige angreb med pæreskurv som i år både på blade, bladstilke, grene og frugter. Vejret må have været særdeles gunstigt for pæreskurven" (A. Klougart, Sjælland); „I visse tilfælde er angrebet usædvanligt kraftigt, uanset gennemført sprøjtning" (K. Lystlund, Jylland-Fyn); „Kun hvor man på et tidligt tidspunkt efter blomstringen har sprøjtet med bordeauxvædske, er det lykkedes at holde pærerne fri for skurv" (J. Sander Nielsen, Maribo Amt).

Grå monilia (*Monilia laxa*) på kirsebær. Det synes, som om denne svampesygdom har været relativ mildere i angrebet på Fyn, Sjælland og andre øer, men derimod alvorlig i Jylland, således at de følgende indberetninger to og to dækker hver sin part af landet. Sjælland: „Angrebene har været meget almindelige, men kun få særlig ondartede tilfælde er set" (A. Klougart); Sorø Amt: „Efter vejret i blomstringstiden må det vist siges, at vi er sluppet billigt, selv om ret stærke angreb ses" (Ejner Christensen) og

Jylland: „Meget almindelig i år, i mange tilfælde odelæggende for Skyggemorel (Nord- og Midtjylland)“ (K. Lystlund); Aalborg Amt: „Mange steder er træerne helt svedne, ja, enkelte steder er de gået ud. Det er uomtvisteligt, at blåstenssprøjtning på „grøn spids“ og bordeauxvædske inden blomstring og igen i september har god virkning“ (Jørgen Jørgensen).

Grå monilia (*Monilia laxa f. mali*) på æbletræer fordeler sig med angrebsgrad åbenbart på samme måde som grå monilia på kirsebær. Ingen sjællandske indberettere finder sygdommen særlig alvorlig, men fra Jylland hedder det f. eks.: „Et af de store monilia-år“ (J. Bertelsen, Ringkøbing Amt); „Grå monilia træffes i næsten alle haver — i enkelte haver er visse sorter næsten odelagt“ (A. Herborg Nielsen, Salling-Fjends Herred).

De hårdest angrebne sorter er: Guldborg, James Grieve, Filippa, Cox's Orange og Belle de Boskoop.

Vejrforholdenes store indflydelse på svampens angreb er tydeligt kommet frem i Renner frugtplantage: „Heldigvis meget lidt; vi havde fint vejr, da Cox's Orange blomstrede, medens Guldborg havde regn, — der er da også mest i Guldborg“ (A. Diemer).

Der ligger dog nok megen sandhed i følgende bemærkning fra Sønderjylland: „Der er almindeligvis middelstærke angreb, men vist alt for ofte får grå monilia skylden for misvækst i æbletræer. Jeg anser brunfarvning i kambiet, odelagte sugerødder og dårlig skudmodning (som omtalt i månedsoversigt for maj) for at have en væsentlig andel i skaden. Ofte slår grå monilia og kræft det sidste slag for at dræbe træerne, — men er ikke den primære årsag“ (Wisti Raæ).

Stikkelsbærdræber (*Sphaerotheca mors-uvæ*) rapporteres ganske vist af nogle indberettere som alvorlig, (og det gælder særlig for tætte, stærkt voksende buske, hvor sprøjtninger undlades (E. Christensen, A. Klougart, K. Lystlund og P. Jacobsen), således som vi kender det fra tidligere år), men det er interessant at læse følgende oplysninger om svampens „tilbageholdenhed“. Fra Ringkøbing: „Mærkeligt nok ikke særlig ondartede angreb bortset fra enkelte steder“ (J. Bertelsen); „Det ser ud til, at „dræberen“ er mindre udbredt i år end sædvanlig. Om det er sprøjtning eller vejrforhold, der spiller mest ind, er svært at vide“ (Frode Olesen, Hjørring Amt); „Begyndte voldsomt, men har ikke udviklet sig de sidste 3—4 uger!“ (Henrik Nielsen, Holbæk Amt).

At tro og overtro kan gøre sig gældende ved sygdomsbekæmpelse i vore dage, får man et levende indtryk af gennem følgende fra Vestjylland: „Stikkelsbærdræberen holdes i ave med de mærkeligste midler: Sæbelud, 18 % superfosfat, saltvand m. m., purløg, plantet under buskene (dog uden virkning)“ (H. Dixen).

Køkkenurter.

Mosaik (*Allium virus I*) i skalotter er fortsat underordnet i de kontrollerede læggeløg; der synes dog nok at være lidt flere virusløg end sædvanligt — velsagtens på grund af de stærke bladlusangreb sidste sommer.

Følgende indberetninger om læggeløg-situationen og om værdien af kontrolarbejdet har interesse. Fra Jylland som helhed: „Mosaiksyge ret stærk, hvor man ikke har sat kontrollerede løg, af hvilke der i foråret blev alt for få som følge af gråskimmelangreb“ (N. Gram); „Løgene trænger næsten overalt til at udskiftes; må håbe, at løgsektionerne snart bliver fuldt leveringsdygtige igen“ (A. Herborg Nielsen, Salling-Fjends Herred); „Virus ikke meget fremtrædende. Fremavlen og den megen omtale, mosaiksygen har fået, har givet resultater“ (Frode Olesen, Hjørring Amt).

Mosaik (*Allium virus I*) i kepaløg omtales blot i 2 indberetninger: „Kun enkelte — meget sjældne angreb er set i stikløg — ingen i såløg“ (Henrik Nielsen, Holbæk Amt); „Kun konstateret i løg til frø“ (F. Knoblauch, Vesthimmerland).

Løgskimmel (*Peronospora destructor*). Det primære angreb ved smitte fra læggematerialet er kun kommet til udbrud hos ikke-varmebehandlede løg; der kan eksempelvis nævnes følgende fra Nordjylland: „Hvor der ikke er varmebehandlet, findes stærk løgskimmel“ (P. Jacobsen) og fra Varde-Esbjerg: „Svage angreb findes ofte i ellers gode løgstykker“ (Martin Sørensen). Desuden skal anføres 2 oplysninger angående stikløg (kepaløg): „Ret kraftige angreb i visse stikløgsparter“ (A. Klougart, Sjælland) og „... desværre i flere stikløgskulturer“ (F. Knoblauch, Vesthimmerland).

Den sekundære løgskimmel er tilsyneladende endnu godartet, men den begynder at røre på sig. Det hedder fra Vesthimmerland: „Trods lugning for primær løgskimmel i maj (faktisk = 0) og gentagen sprøjtning med 2 % bordeaux + 2 % olie findes pletvis angreb efter den fugtige periode“ (F. Knoblauch) og fra Maribo Amt: „Der er set nogle ny-infektioner både i skalotter og kepaløg, men angrebene har ikke været alvorlige, og de sidste 8 dages tørvejr har sikkert holdt angrebets udbredelse tilbage“ (J. Klarup-Hansen).

Dårlig spiring af stikløg har vi konstateret på indsendt materiale; hverken top eller rødder var gået i vækst. Til trods for, at løgene havde ligget i jorden i over 2 måneder, var kun omkring halvdelen af partiet indskrumpet. Desværre var det ikke muligt at konstatere årsagen til skaden, men der kan gisnes på en for kraftig varmebehandling.

Gråskimmel (*Botrytis cinerea*) i jordbær blev en følge af megen fugtighed efterfulgt af stærk varme. Fra Vesthimmerland udtrykkes det således: „Alvorligt i mange plantninger af Ydun og Dybdahl, — mere åbne sorter som Abundance har klaret sig bedre“ (F. Knoblauch).

Golde jordbær har gjort sig gældende i en del tilfælde — selv på arealer, der sidste år havde tilfredsstillende frugtsætning. Der kan næppe være tale om arveligt-golde planter, (der populært kaldes hanplanter), thi hvorfor skulle der i sommeren 1952 være taget særlig mange af den slags småplanter, (selv om de golve planter ganske vist danner mange udløbere); der er som regel ikke tale om beskadigelse af støvvejen (f. eks. efter frost), men derimod om få og golve blomster. Sandsynligvis er forklaringen den, at blomsteranlæggene er blevet mangelfuldt udviklet — måske på grund af uheldige vækst- og vejrforhold.

Løgbrand (*Tubercinia cepulae*) er i et fynsk gartneri iagttaget på porreplanter; det drejede sig om 6 bænkevinduer, hvor bestanden var reduceret til omkring 10 %. Jorden havde i de foregående år også været brugt til porre-frøbede (Christian Fich).

Prydplanter.

Grå monilia (*Monilia laxa*) er iagttaget nogle gange på *Prunus triloba* (rosenmandel) og ligeledes omtalt i en indberetning fra Hjørring Amt: „*Prunus triloba* er meget angribelig og tit mere eller mindre ødelagt“ (Frode Olesen).

Poppelskurv (*Fusarium radiosum*) synes at være ret udbredt i år og ikke så sjældent med alvorlig skade på poppeltræerne.

Fyrebark-blærerust (*Cronartium pini*) er konstateret på *Pinus montana*, (makroskopisk ligner svampen blærerust på Weimouthsfyr, men har ikke værtskifte med solbær — derimod med ukrudtsplanter, bl. a. svalederod).

Marssonina *daphnes*, der forårsager ca. 1 mm store, sortbrune pletter på blade og frugter (senere stærkt bladfald) på pebertræ (*Daphne Mezereum*) er konstateret på 3 indsendte prøver.

Meldug (*Sphaerotheca pannosa*) på roser er mærkelig nok endnu ikke særlig udbredt, og følgende citater dækker så godt som alle indberetninger: „Meldug ikke set på roser — endnu!“ (Frode Olesen, Hjørring Amt); „Der er begyndende angreb en del steder“ (Martin Sørensen, Varde-Esbjerg); „Ikke ret begyndt endnu“ (Wisti Raae, Sønderjylland). Der er grund til yderligere at nævne disse iagttagelser fra Jylland: „Begyndende angreb set på frøbede af *Rosa canina*. Svage angreb på haveroser især „Else Poulsen“, stærke angreb på ældre, modtagelige slyngroser ved mur“ (K. Lystlund).

Fra sjællandske gartnerier kommer følgende melding: „Hvor der er træk, er meldug en sikker gæst, og den udstrakte dyrkning af pariserroser (Margo og Dich Koster) gør meldugbekæmpelse på disse roser til en nødvendighed“ (A. Klougart).

Rosen-stråleplet (*Diplocarpon rosae*) er så småt begyndt at vise sig.

„Gennemvoksede rosenknopper“ er iagttaget på flere indsendte prøver og også bemærket fra Vestjylland (H. Dixen). Skavanken viser sig som regel på det tidspunkt, hvor blomsten er ved at åbne sig; på støvdragernes og støvvejenes plads findes en stor dannelse, der nærmest minder om en sammensmeltning af flere blomsterknopper, som for størstedelen består af frugtanlæg.

Den abnorme rose er fast og grøn i det indre og springer aldrig rigtig ud. Misdannelsen kan optræde i planter, der igennem en længere årrække har været fuldstændig normale i blomsterne. Desværre er det endnu ikke lykkedes at konstatere årsagen.

Mogens H. Dahl.

Skadedyr på landbrugsplanter.

Korn og græsser.

Havreål (*Heterodera major*). Kun i 5 af de 44 indkomne beretninger skrives, at angreb ikke er set. I de øvrige 39 meldes om angreb, hvis styrke varierer fra „ubetydelig“ til „ødelæggende“. Fra Nordthy skrives: „Havreål spiller en stor rolle for mange her i Nordthy. Angreb er konstateret over hele området i havre og byg samt i enkelte hvedemarker. I særdeleshed lider havren under angreb, og flere steder så stærkt, at det er tvivlsomt, om udsæden fås hjem igen“ (F. C. Frandsen). Viborg: „Der er ikke iagttaget så svære angreb af havreål i år som i fjor, måske de bedre vækstbetingelser i nogen grad udvisker de mildere angreb“ (O. Th. Nielsen). Vinderup: „Flere arealer med byg stærkt skadet“ (J. Rindom). Bjerringbro: „Som sædvanlig en hel del angreb, der dog synes at gøre sig forholdsvis sent gældende, således at udbyttetabet næppe bliver så mærkbart som i de nærmest foregående år. (De usædvanlig gunstige vækstvilkår tilslører naturligvis angrebsstyrken)“ (Sv. Højer-Pedersen). Skærbæk: „Angreb af havreål meget hyppigere end tidligere år, og altid kun fundet i løs jord, hvor afgrøden har været korn; på 3 marker på henholdsvis 3, 1,75 og 2 ha er der fåregræsning, og der bliver ikke andet. Det er et skadedyr, der breder sig stærkt på denne egn“ (Vald. Johnsen). Faaborgegnen: „Mange steder kraftige angreb i byg efter havre“ (P. Laursen). Samsø: „Tøjnefaldende angreb forekommer overhovedet ikke mere — er i hvert fald ikke bemærket i de senere år. Årsagen må nok søges i en meget stærk indskrænkning af havredyrkning på de bedre jorder og udvidet rugavl på de lettere“. (P. Riis Vestergaard). Haslev: „De stærke vækstvilkår har sikkert været medvirkende til, at angrebene ikke har givet synlige udslag ret mange steder“ (B. Munch). Sydsjælland: „Trods stærk udbredelse synes havreålen ikke i år at ville gøre så stor skade som i flere foregående år. De gunstige vækstforhold har hjulpet kornet, og de angrebne afgrøder er nu efter skridningen mere „jævne“, end de plejer at være på samme udviklingsstadium“ (P. Grøntved). Frederiksborg Amt: „Et enkelt meget stærkt angreb af havreål. Der havde også været havre eller blandsæd tre gange de sidste fire år. Salpeter til havren var udbragt meget uens, og havreålen var mest synlig i de dårligt gødede partier af marken“ (W. Nøhr Rasmussen).

Oldenborrer (*Melolontha melolontha*). Se diverse skadedyr.

Smældere (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Stankelben (*Tipula paludosa*). Se diverse skadedyr.

Råger (*Corvus frugilegus*). Roskilde: „I et forsøg med majs og bederoer til sammenligning blev majsens totalt ødelagt af råger, som trak planterne op og kun lod toppen ligge“ (M. Greve).

Bælglplanter.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*). I 5 indberetninger skrives, at angreb ikke er set eller har været helt uden betydning. 20 rapporter melder

om angreb af varierende skadevirkning på rødkløver, hvidkløver og lucerne, oftest på rødkløver. Fra Vestsjælland skrives: „Hovedparten af rødkløveren ødelagt af ål i 1. års mark i et sædskifte, der de sidste 20 år har været drevet i 5 skifter. Da ejeren for 20 år siden talte med en konsulent om at ville anvende dette sædskifte, svarede denne, at det kunne han godt, men at han måtte være forberedt på at få kløverål engang“ (N. M. Nielsen). Fra Sydsjælland: „Angreb af forskellig ondartethed ses i denne tid næsten dagligt i græsmarkerne, det drejer sig oftest om rødkløverål“ (P. Grøntved). Fra Samsø: „Når iøjnefaldende angreb ikke er bemærket i de senere år, kan det vel delvis skyldes gode vækstforhold, men almindelig indskrænkning af rødkløverfroavl, anvendelse af modstandsdygtige hvidkløverstammer og overgang til at lade lucernen ligge højst 3 år er sikkert en meget medvirkende årsag“ (P. Riis Vestergaard). Fra Tystofte skrives: „I stammeforsøget med hvidkløver er der i nogle parceller stærke angreb af ål. Det ser ud til, at Ladinokløveren er modstandsdygtig overfor angrebet“ (H. Laursen). Fra Hads Herred: „Det kniber flere steder stærkt med genvæksten efter høslæt i de stærkt angrebne rødkløvermarker“ (J. P. Skou). Fra Nordthy: „Stængelål på rødkløver og hvidkløver er almindelig, på lucerne er kun fundet angreb i et enkelt tilfælde“ (F. C. Frandsen).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Bederoer.

Rocål (*Heterodera schachtii*). Se diverse skadedyr.

Bedelus (*Aphis fabae*). Beretningerne lyder på, at lusene enten ikke er set endnu, eller at der kun er bemærket svage, begyndende angreb. Fra Østoftegaard skrives, at de første bedelus samt ferskenlus sås på frøroer den 1. juli (Aage Munk).

Ådselbiller (*Blitophaga opaca*). Angrebene har været ganske betydningsløse, kun undtagelsesvis har man set sig nødsaget til at gribe til bekæmpelsesforanstaltninger.

Oldenborrer (*Melolontha melolontha*). Se diverse skadedyr.

Smældere (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Skjoldbiller (*Cassida spp.*). Der er kun konstateret ganske enkelte og betydningsløse angreb.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*). Følgende to beretninger om angreb i bederoer er modtaget. Vinderup: „På humusjord fandtes en del planter gnavet af kartoffelboreren“ (J. Rindom). Ulfborgegnen: „Har i to bederoemarken konstateret, at en del planter (Pajbjerg Rex) var gennem-boret af kartoffelboreren“ (N. Stigsen).

Stankelben (*Tipula paludosa*). Se diverse skadedyr.

Bedefluen (*Pegomyia hyoscyami*). De stærke angreb af 1. generation, der omtales i sidste månedsoversigt, fortsatte et godt stykke ind i må-

neden, men den gode vækstperiode hjalp i høj grad til, at roerne kunne vokse sig fra angrebet. Sindal: „Gennem 4 år har vi været vant til, at bedefluerne hørte til dagens orden i Lendum og Skærum Sogne, men i år har vi næsten ingen set. Derimod har der været masser af bedefluer i Bindslev og Tversted Sogne, og her plejer der ikke at være nogen af betydning. Angrebene var her så mange og så kraftige, at 2 sprøjter kørte i døgndrift gennem 8 dage for at slå angrebet ned. Der er sprøjtet med Bladan og parathion, og virkningen har været tilfredsstillende, men vi har ventet med at sprøjte, indtil larverne er kommet frem“ (Martin Christensen). Hjørring: „Angrebene er stilnet af, men har i år været ret voldsomme“ (H. Baltzer Nielsen). Brønderslev: „Æglægningen var stor, og enkelte planter også gnavet af larver; men ret pludselig tog det hele en vending, så angreb faktisk er ret sjældne nu“ (Harald Olesen). Hobro: „Efter meget stærke angreb af første generation ser det ud til, at det er forbi for i år: roerne står nu friske og grønne, og der kan kun findes ganske enkelte æg“ (Poul Olsen). Himmerland: „Bedefluens angreb, der var meget kraftige i maj og først i juni, fik ingen betydning med den gode vækst i juni. De tidligst såede bederoer klarede sig bedst i den kritiske tid“ (K. Knudsen). Rinds Herred: „Larver fortsatte angreb til hen i juni måned. Endnu ingen æg af 2. generation. Mange har i år måttet sprøjte 2 gange, da æglægningen strakte sig over et meget langt tidsrum“ (J. Tarp). Viborgegnen: „Hvor der ikke var sprøjtet med Bladan, fortsatte angrebet med mange angrebne blade over længere tid. Hvor der blev sprøjtet, syntes angrebet at være forbi næsten på en gang“ (Jens Dollerup). Viborg: „Nogle marker meget stærkt angrebet af bedefluelarver. Der var ualmindelig mange æg ansat, men det synes, som om kraftige regnbyger har ødelagt æggene“ (A. P. Aidt). Vinderup: „Omkring midten af juni stærk æglægning, men de kom ikke til klækning, så den forventede skade udeblev helt“ (J. Rindom). Holstebro: „Mindre angreb i alle bederoemarkers. Enkelte marker stærkt angrebet. Måske tilfældigt er de stærkeste angreb konstateret fortrinsvis i „Rød Øtøfte““ (A. Toft Andersen). Ikast: „Ret udbredt, men uden nævneværdig skade. Det har kun været nødvendigt at sprøjte i et enkelt tilfælde“ (Johs. Nielsen). Mols: „Meget udbredte og stærke angreb over hele distriktet, måske mest Helgenæs og Tved Sogne, men sommerens gode vækstbetingelser synes at have gjort skadens følger meget små“ (Jørgen Nielsen). Hads Herred: „En del ret stærke angreb langs kysten, hvor svinemælden står med lasede blade efter stærke angreb. Bladan-sprøjtning virker fortrinligt“ (J. P. Skou). Grindsted: „Enkelte lokale angreb. Sprøjtning med parathion har slået angrebet ned“ (J. J. Jakobsen). Brørup: „Enkelte stærke angreb. Sprøjtning med parathion havde god virkning“ (Kr. Nielsen). Ribe: „Stærke, almindelige angreb. God virkning af 500—750 g Bladan pr. ha“ (Aa. Buchreitz). Frederiksborg Amt: „Stærke angreb af bedefluer i næsten alle bederoemarkers. Man har indtryk af, at det ikke er ret mange steder, der foretages noget for at bekæmpe dem. Roerne kom dog hurtigt over angrebene“ (W. Nøhr Rasmussen).

H a r e r (*Lepus europaeus*). Se diverse skadedyr.

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Roeål (*Heterodera schachtii*). Se diverse skadedyr.

Smældere (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Jordlopper (*Phyllotreta spp.*). På forsøgsstationen ved Abed forekom et så stærkt angreb i kålroer, at disse måtte sås om. Iøvrigt har angrebene været af underordnet betydning.

Kålmøl (*Plutella maculipennis*). Der er ikke rapporteret angreb. Ved månedens slutning iagttoges stærk sværmning flere steder i landet.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). I enkelte rapporter meddeles det, at de første symptomer på angreb sås allerede i slutningen af maj, i andre opgives datoer i juni måned. Når symptomerne visse steder først har vist sig sidst i juni, kan der være tale om 2. generation. I 12 af de 32 indkomne beretninger meldes om middelstærke til stærke angreb på kålroer. En enkelt rapport (K. Knudsen, Hadsund) omtaler angreb på raps i dæksæd. Om angreb på kålroer skal følgende citeres. Fra Viborg: „De første symptomer sås den 5. juni, og på det tidspunkt var der angreb i næsten alle kålroemarken. Den kraftige vækst siden synes dog at have mildnet skadevirkningen betydelig“ (O. Th. Nielsen). Hobro: „I de tidlig såede kålroer sås de første symptomer omkring 10. juni, i mange marker er indtil 20 % angrebne planter, de sent såede kålroer synes derimod helt at gå fri“ (Poul Olsen). Ulstrup: „De første symptomer sås 8.—12. juni. Uhyre almindelig og meget tidlig på færde i år. Især de rækker, der grænser ind til sidste års kålroemark, er angrebet slemt. Dog tror jeg ikke, at der, bortset fra nogen væksthæmning evt. tendens til flertoppethed, bliver tale om alvorligere følger. I enkelte tilfælde er dog allerede set en forrådnelse (bakteriose) gennem roehalsen (1. juli)“ (H. P. Nielsen). Aabyhøj: „Angreb af dette skadedyr er ondartet i år. De første angreb konstaterede jeg i månedens begyndelse“ (K. Toftegaard Andersen). Skanderborg: „Fra midten af juni er der set usædvanlig mange og stærke angreb“ (Niels Pedersen). Vejleegnen: „De første symptomer på bladene af kålroer allerede lige efter udynding. Angrebene fortsætter, og nu begynder det at gå ud over hjerteskuddet. Forrådnelse er begyndt i flere marker“ (Vald. Ternvig). Kolding: „Begyndende angreb omkring 25. juni. Endnu kun svage angreb“ (O. Ruby). Faaborgegnen: „Allerede nu ret udbredte angreb. Første symptomer sås den 25. juni. Begyndende forrådnelse sås i en anden mark den 27. juni“ (P. Laursen). Sydsjælland: „Der har siden begyndelsen af måneden været synlige angreb i en del kålroemarken; men foreløbig er der dog ikke tale om skade af betydning“ (P. Grøntved). Holbækggen: „De første symptomer sås sidst i maj. Ikke særlig slemt nu“ (Chr. Christensen). Østoftegaard: „I væksthuss sås de første symptomer sidst i maj, hvilket er tidligere end sædvanligt. I marken vist nok midt i juni. Her synes at være stærkere angreb end foregående år“ (Aage Munk).

Ifølge 21 beretninger er angreb på kålen ikke bemærket eller har været svage. 7 melder om middelstærke og kun 1 om stærke angreb.

Kålgalmuggen (*Dasyneura brassicae*). Forsogsstationen ved Ødum: „Fra begyndelsen til midten af måneden fandtes ved eftersyn en mængde galmyglarver i mange rapsskulper. Skønsmæssigt anslås ca. 25 % af skulperne at være mærket af galmyg“ (Kr. G. Jensen). Hads Herred: „Der er konstateret meget stærke angreb i en del af rapsarealerne, hvorimod angrebene på kålroefrø ikke kan betegnes som stærke“ (J. P. Skou). Aarslev: „Sammen med larver af skulpesnudebiller har kålgalmuggens larve trods gentagen sprøjtning gjort nogen skade i vinterrapsen“ (A. Larsen).

Den lille kålflue (*Chortophila brassicae*). 1. generations larver synes i år at have forårsaget megen ødelæggelse over hele landet i kålro- og kålafgroderne. Af 85 modtagne indberetninger omtaler blot 2, at angreb overhovedet ikke er iagttaget, 29 nævner svage til middelstærke angreb, og resten, 54, stærke til ødelæggende angreb. Værst synes det at være gået ud over visse midtjydske egne, hvor også angrebene af den store kålflue (*Ch. floralis*) sidst på sommeren plejer at være slemme. Enkelte har forsøgt at sprøjte med parathion, men uden held. Parathionvanding synes derimod at kunne standse et angreb, når der gribes ind i tide; en sådan parathionvanding kan der blive tale om at praktisere på de mere værdifulde kål-arealer. Brønderslev: „Meget almindelig, og i nogle tilfælde meget voldsomme angreb“ (Harald Olesen). Østhimmerland: „Angrebet er måske sværere end nogensinde tidligere på denne årstid. Interessen for et anvendeligt middel vil være stor“ (P. Pedersen). Allingaabro: „Adrig har vi her på egnen haft så mange og stærke angreb af kålfluens larve. Vi har sprøjtet med parathionmidler uden tilsyneladende virkning“ (N. Engvang Hansen). Viborg: „Larver af kålfluen (*Ch. brassicae*) har været ødelæggende i mange kålroemark. Sprøjtning med parathion synes ikke at have givet virkning“ (O. Th. Nielsen). Viborgeggen: „Meget slem i år, angreb i næsten alle marker. På sine steder er markerne næsten 100 % angrebet“ (Jens Dollerup). Vinderup: „... På et areal, hvoraf en del var staldgødet i foråret, var det stærkeste angreb på den forårsgødede del“ (J. Rindom). Ulfborgeggen: „Har set stærke angreb i flere kålroemark og frygter, at vi her på egnen i år vil få meget store skader og udbytteforringelse på grund af kålfluellarvernes angreb“ (N. Stigsen). Aulum: „Angrebene er meget udbredte, og det er ikke ualmindeligt, at plantebestanden nedsættes med 20—50 %“ (S. Nørlund). Herning: „Det værste angreb, der er set i mange år“ (N. J. Nielsen). Ikast-Bording: „Optræder meget ondartet overalt på egnen, selv steder, hvor vi ikke tidligere har set den, optræder den i stor mængde“ (Johs. Nielsen). Kibækeggen: „Er her på egnen det værste skadedyr. Det er navnlig det sildige angreb, der plejer at være slemt, men i år er det tidlige angreb også slemt. I en enkelt kålroemark var ca. 25 % af planterne ødelagt. I haverne går det slemt ud over blomkål og spidskål“ (H. Quistgaard Mortensen). Videbæk: „Meget alvorligt. I mange kålroemark er op til 50 % af planterne ødelagt“ (L. Hangaard Nielsen). Skanderborg Amt: „Almindelig og ofte ødelæggende“ (Niels Pedersen). Hads Herred: „Det er ikke helt sjældent at træffe enkelte planter angrebet. Et enkelt sted har angrebet været af betydning. Arealet var tilsået med en blanding af bængholm og wilhelms-

burger. Det er tydeligt, at kålfluerne foretrækker bangholm (eller måske lider bangholm stærkere under angrebet)" (J. P. Skou). Grindsted: „Meget hårde angreb — i almindelighed 25—30 % af planterne angrebet — prøvet med Systox dobbelt styrke, og den samme behandling med vanding — meget lille udslag" (J. J. Jakobsen). Nr. Nebel: „I de sidste dage er der indløbet mange forespørgsler, og i mange tilfælde ret alvorlige angreb af kålfluelarver" (Magnus Poulsen). Vejleegnen: „Mange angreb af kålfluelarver, deriblandt enkelte alvorlige" (Vald. Ternvig). Vardeegnen: „Meget almindelig forekommende og ofte med overordentlig skadevirkning. Indtil tre fjerdedele eller flere af planterne angrebne, og deraf en stor del fuldstændig ødelagte" (A. Pedersen). Ribe: „Angrebene er stærke og meget almindelige. Selv på store planter er angrebene alvorligere end nogensinde tidligere iagttaget" (Aa. Buchreitz). Røddingegnen: „Aldrig set så almindelige og så stærke angreb. Den sidste tids tørke har afsløret alle angrebne planter, der indeholder op til en halv snes larver" (G. Nissen). Gram: „Indtil 75 % angrebne „blå" planter. Angrebet må betegnes som meget slemt" (A. Mortensen). Jyndevedegnen: „Kålfluens larve har været i de fleste kålroemarkers her i omegnen og på forsøgsstationen. I vores stammeforsøg, hvor angrebet var særlig slemt, har vi vandet med en parathionopløsning, og det har standset angrebet" (Hardy Knudsen). Jylland: „I visse tilfælde var angrebet ødelæggende for kulturer af kål, især blomkål" (K. Lystlund). Faaborgegnen: „Meget kraftige angreb i kålroer. Skaden ser ud til at blive betydelig" (P. Laur-sen). Nordøstfyn: „Kålfluelarverne har i nogle kålroemarkers, især på den lettere jord, været ret udbredt og ødelagt bestanden i marken. De stærkeste angreb er bemærket på kål i haver, her har de ødelagt mange kålplanter" (Helge Rasmussen). Virumgaard: „I alle kålroemarkers findes der angreb af kålfluens larve. I en enkelt mark fandtes op til 10 % angrebne planter. Flere planter er gået til grunde ved angrebet. Både larve og puppe er fundet ved de gnavede plantedele" (S. P. Lyngby). Vestsjælland: „I amindelighed er der kun svage angreb, men i een mark er ca. 30 % planter angrebet" (Stan-ley Jørgensen). Haslev: „I år usædvanlig mange angreb. Mange larver ved hver plante" (B. Munch). Sjælland: „Den stærke varme afslørede kraftige larvegnav i rødderne, og folk fortrød, at de ikke havde gjort noget imod kålfluelarven. Det er almindeligt, at de glemmer det, inden næste sæson!" (A. Klougart).

Skovduer (*Columba palumbus*). Karise: „Skovduer har flere steder hakket flittigt i kålroetoppen. I et enkelt tilfælde så marken ikke godt ud — et fugleskræmsel synes at have gjort nytte" (Ernst R. Nielsen).

Harer (*Lepus europaeus*). Se diverse skadedyr.

Kartofler.

Kartoffelål (*Heterodera rostochiensis*). Fra Lammefjorden skrives om et meget stærkt angreb i en have. Ejeren har lovet at undlade at dyrke kartofler i en årrække (H. Jensen). Endvidere er der rapporteret angreb i adskillige haver i Sønderjylland omkring Vojens og Broager (J. Bertelsen).

Havetægen (*Lygus pabulinus*). Grindsted: „Stærke angreb af tæger i kartoflerne ved markskel, hegn o. lign.“ (J. J. Jakobsen).

Smældere (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Skadedyr på havebrugsplanter.

Frugttræer og frugtbuske.

Bladlus (*Aphididae*). På æble har angrebene af den grønne og den røde æblebladlus (*Aphis pomi* og *Yezabura malifolii*) hidtil været forbavsende svage og oftest uden nævneværdig betydning. Stærke angreb omtales kun i et par rapporter, men det fremhæves i en del tilfælde, at den sidste tids stærke varme synes at have sat fart i udviklingen.

Blodlus (*Eriosoma lanigerum*). Der foreligger nogle få indberetninger om svage til middelstærke angreb. Om forholdene på Sjælland skriver konsulent A. Klougart: „Hvor der sprøjtes godt, synes det ikke at blive slemt, men blodlusen får sin chance i den sprøjteløse tid i efteråret. Måske burde man sætte ind her med en særlig blodlussprøjtning, hvor der er tillob til angreb?“ Fra Maribo Amt skrives: „Blodlusen har i den sidste halvdel af juni vist sig de fleste steder, Angrebene er endnu af ringe betydning. En del podninger er ødelagt af blodlus“ (J. Sander Nielsen).

Gåsebillen (*Phyllopertha horticola*). Der foreligger kun få indberetninger om alvorlig skade (Hjørring Amt, Esbjerg-Varde, Maribo Amt).

Bøgeloppen (*Orchestes fagi*). Fra Maribo Amt skrives, at angreb på æbler har været mere almindelige end tidligere (J. Sander Nielsen). Også i en frugtplantage nær bøgeskov ved Vejle er der fundet et ret stærkt angreb (K. Lystlund).

Blommehvepsen (*Hoplocampa fulvicornis*). 3 indberetninger melder, at angreb ikke er set, 6 omtaler svage og 15 middelstærke til stærke angreb. Fra Sjælland skrives: „Hvor der ikke er sprøjtet, har der været temmelig kraftige angreb, så kraftige, at det er mere, end man ønsker det af hensyn til udtyndingen, og flere og flere finder ud af, at det er bedre at sprøjte og udtynde end at lade hvepsene udtynde“ (A. Klougart). Fra Københavns Omegn: „Angrebene er små, men der er også få blomster i mange privathaver i år“ (A. Rasmussen). Fra Sorø Amt: „I mange haver har de taget alt, selv efter en ret god frugtsætning“ (Ejner Christensen). Fra Viborg Amt: „I de mange koloni- og landbohaver er angrebene mange — ja de fleste steder så store, at der i år kun er få blomster. Hvor vi i tide sprøjtede med ½ % kvassiaeekstrakt, er der mange blomster. I en enkelt erhvervsplantage, hvor man ikke vidste rigtig besked, er angrebet meget stærkt“ (Eli Fog-Petersen).

Æblehvepsen (*Hoplocampa testudinea*). 2 beretninger melder, at angreb ikke er set, 9 karakteriserer angrebene som svage, 12 som middelstærke, og kun i 2 beretninger skrives om stærke angreb. Fra Maribo Amt skrives: „En del ret kraftige angreb. Årsagen er for en stor del, at sprøjtningen blev sinket på grund af dårligt vejr“ (J. Sander Nielsen). Fra Svend-

borg: „Middelstærke angreb almindelige overalt i haverne. I enkelte erhvervsplantninger, hvor gift er sparet, betyder angrebet meget, navnlig da der er dårlig frugtsætning“ (Sture Cederberg). Fra Jylland: „Har kun set angreb, hvor man har anvendt blyarsenat og sparet nikotinen. Parathionmidlerne synes at have haft god virkning“ (Arne Pallesen). Fra Esbjerg-Varde: „I småhaver sprøjtes næsten altid for sent mod dette skadedyr“ (M. Sørensen).

Pærehvepsen (*Hoplocampa brevis*). 4 beretninger melder, at angreb ikke er set, svage angreb omtales i 5 og middelstærke til stærke i 4. Fra Sorø Amt skrives: „Angrebet synes at være overstået nu, men har sine steder været ret alvorligt“ (Ejner Christensen). Fra Maribo Amt: „I en have blev der først på måneden set et alvorligt angreb. De fleste frugter var angrebet“ (J. Klarup-Hansen).

Stikkelsbærbladhvepsen (*Pteronous ribesii*). I 13 af de 22 indkomne rapporter omtales middelstærke til stærke angreb, der dog oftest var af lokal karakter.

Den plettede træborer (*Zeuzera pyrina*). Fra Hadsten skrives: „I en plantage med ca. 20-årige æbletræer var enkelte træer angrebet. Et par træer var allerede ryddet på grund af angrebet, og på andre var store grene i færd med at visne“ (K. Lystlund).

Stikkelsbærmåleren (*Abraxas grossulariata*). Fra Københavns Omegn skrives, at der er konstateret ondartede angreb på ribs og stikkelsbær. Sommerfuglene sværmer stærkt for tiden (A. Rasmussen).

Pæregalmyggen (*Contarinia pyrivora*). 5 beretninger melder, at angreb ikke er set, 8 karakteriserer dem som svage, medens der i 12 skrives om middelstærke til stærke angreb. Fra Københavns Omegn skrives, at angrebene har været meget stærke (A. Rasmussen). Fra Slagelse: „Conference og Colorée synes at være de mest angrebne sorter“ (A. Sauer). Fra Maribo Amt: „I en have var alle frugter på Comice og Josephine de Malines ødelagt, men ellers synes angrebet ikke at betyde noget i år“ (J. Klarup-Hansen). Fra Århus: „I en enkelt have sås alle frugter angrebet på 2 træer af ubekendt navn, medens et ved siden af stående træ af sorten Colorée de Juillet ikke var særlig angrebet“ (K. Lystlund).

Solbærgalmyggen (*Dasyneura tetensi*). Angreb af denne galmyg, der ikke tidligere har gjort sig bemærket her i landet, blev fundet i Nærum den 8. juni. De unge blade bliver forvredne og foldede, og skuddenes længdevækst hemmes. Larverne, der er hvide eller orangefarvede, finder man i de sammenfoldede blade. Der er mindst 3 generationer årlig, og forpupningen finder sted i jorden. Arten blev først fundet og beskrevet i Tyskland. Senere er angreb påvist i England og Finland. I den engelske litteratur tilrådes det at sprøjte to gange med DDT, første gang på det tidspunkt, hvor man anvender svovlkalk mod solbærmiden („the grape stage“) og eventuelt i kombination med svovlkalk. Behandlingen med DDT gentages 6 uger senere.

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). Flertallet af

beretningerne melder om svage til middelstærke angreb. Stærke angreb har hidtil været sjældne og af lokal karakter. Fra Sjælland skrives: „Stærke angreb set i en del af en plantage, hvor der var vintersprøjtet, medens der var ubetydelige angreb i den øvrige del af plantagen“ (A. Klougart). Fra Maribo Amt: „Et sted er der set et ret stærkt angreb, men ellers er spinde-miderne uden større betydning i år“ (J. Klarup-Hansen). Fra Aalborg Amt: „Næsten alle vegne angreb på de små blade, men de sidste dage i måneden synes miderne at være ved at gå ud på de store blade“ (Jørgen Jørgensen).

Pæregalmiden (*Eriophyes pyri*). Fra Hjørring Amt skrives: „Angrebet er en plage og et virkeligt problem på disse kanter. I et enkelt tilfælde er der forsøgt bekæmpelse med Systox — tilsyneladende med ringe resultat“ (Frode Olesen).

Køkkenurter.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*). Angreb på kepaløg påvistes for første gang her i landet i et gartneri i Københavns Omegn. Angrebet blev rapporteret af konsulent A. Klougart. Ødelæggelsen var betydelig, og der fandtes store pletter i markerne, hvor unge såvel som ældre løgplanter enten var gået til eller var stærkt misdannet. I samme gartneri fandtes svagt angreb på narcisser. Nærmere redegørelse vil fremkomme i fagpressen.

Gulerodsbladloppen (*Trioza apicalis*). Fra Viborg Amt (Eli Fog-Petersen) og V. Himmerland (F. Knoblauch) skrives, at stærke angreb er almindelige. 4 beretninger melder om middelstærke og 7 om svage angreb. I 5 beretninger skrives, at angreb ikke er set. Kun 2 beretninger om angreb er indløbet fra Sjælland, de øvrige er fra Jylland. Fra Slagelse skrives, at Lindasect synes at virke godt (A. Sauer).

Hindbærsnudebillen (*Anthonomus rubi*). I flertallet af indberetningerne omtales middelstærke til stærke angreb på jordbær, dog ganske overvejende, hvor man har forsømt rettidig anvendelse af DDT. Fra Hjørring Amt skrives: „Snudebilleangrebet er udbredt og temmelig stærkt i forhold til tidligere år. 35—40 % visne knopper er uden overdrivelse almindeligt, hvor der ikke er anvendt DDT. Mærkeligt nok synes Gesarolpudder i et par tilfælde at have virket for dårligt — trods rettidig og gentagen behandling“ (Frode Olesen). Ringkøbing Amt: „Selv, hvor der er pudret gentagne gange, kan der være set alvorlige angreb, enkelte angreb af ødelæggende karakter. Pudringerne finder antagelig sted for sent“ (J. Bertelsen). Vestjylland: „Middel til stærkt angrebne overalt, hvor man ikke har anvendt DDT“ (H. Dixen). Esbjerg-Varde: „Det hører til sjældenheder, at der klages over for ringe virkning af DDT, anvendt rettidig før blomstring. Jeg har været ude for et par enkelte, hvor jeg ikke uden videre kan tvivle om pålideligheden af påstanden. Kan der være tale om resistens?“ (Martin Sørensen). Jylland: „Stærkt angreb, hvor der ikke er pudret. Abundance er særligt søgt; men nogen udtynding i denne rigtblomstrende sort skader ikke“ (Niels Gram). Sjælland: „E enkelte, der har været efterladende ved pudringen, har fået kraftige angreb, men ellers er det ikke almindeligt med betydende angreb“ (A. Klougart).

Uggeløse pr. Lyng: „Takket være DDT-pudringen har den ikke betydet meget her i landsbyen på jordbær, men jeg har nogle i hindbærrene„ (W. Norrie).

Gulerodsfluen (*Psila rosae*). Angreb er indberettet fra alle dele af landet, og oftest omtales de som stærke — især i visse egne af Nordjylland. V. Himmerland: „Alvorlige angreb. Bejdsning med 10 % lindanmiddel (1 kg til 100 kg frø) har været effektivt mod 1. generations larver. De mere besværlige vandinger med Bladan, Midol Tio og chlordan 3 gange har været gode. Gulerodsbladloppen er samtidig bekæmpet“ (F. Knoblauch). Himmerland: „Med den sidste tids varmeperiode er praktisk taget alle gulerodderne i haverne visnet på få dage, men også persillerodder og kruspersille har taget meget stor skade“ (Chr. Oksen). Viborg Amt: „Meget udbredt i år, hvor man ikke har sprøjet eller pudret gentagne gange lige ved bladskifte. (Man bruger meget Gesarol og Idosect, noget Lindasect og enkelte Bladan, Midol og karbolineum)“ (Eli Fog-Petersen). Århus: „Der er endnu ikke observeret stærke angreb i gulerodder her, men enkelte steder kraftige angreb på rodpersille“ (K. Lystlund). Gram: „Det kunne tyde på, at de sene angreb allerede er ved at give sig udtryk på de nu store gulerodder og navnlig rodpersille“ (Wisti Raae). Sjælland: „I de varme dage åbenbares angrebet, og man så ofte, hvor meget læt betyder på angrebsgraden. Mon ikke vi burde have en fast sprøjteplan for gulerodderne?“ (A. Klougart).

Løgfluen (*Hylemyia antiqua*). Som det er tilfældet med gulerodsfluen forekommer også angrebene af dette skadedyr over hele landet, og de karakteriseres meget ofte som stærke. V. Himmerland: „Alvorligt i mange haver, effektiv bekæmpelse mangler“ (F. Knoblauch). Vestjylland: „Teorien om, at angrebet er mindst på velafpudsede løg, holder stadig“ (H. Dixen). Sønderjylland og Ringkøbing Amt: „Efter otte dages besøg i Sønderjylland er det velgørende at komme tilbage til Ringkøbing Amt og se sunde løg. Mange steder i Sønderjylland er løgene næsten ødelagt af løgfluelarver“ (J. Bertelsen). Kalundborgegnen: „Findes en del i skalotteløg, hvor der ikke er anvendt gode læggeløg“ (N. F. J. Larsen). Holbæk Amt: „Kun set angreb af betydning på ukontrollerede sætteløg samt såløg“ (Henrik Nielsen). Slagelse-Skælskør: „Bejdsning med Lindasect har givet god virkning“ (A. Sauer). Sjælland: „Angrebene er almindelige og gør stor skade, hvor bestanden i forvejen er ringe. Desværre har bejdsning med DDT fået en tilbagetrukket plads, fordi folk ikke rigtig mestrer teknikken. Det er dog så simpelt og billigt, og der bør sikkert gøres noget mere for denne bekæmpelsesform“ (A. Klougart).

Prydplanter.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*?). I et gartneri ved København var nellikeplanter angrebet af en *Ditylenchus*-art, der muligvis er identisk med ovennævnte. Angrebet koncentrerede sig om stængelens nederste del, hvor vævene blev nekrotiske, således at denne var tilbøjelig til at brække. Planterne lod sig let trække op af jorden, idet størstedelen af rodsystemet blev

tilbage i denne. Smitten formodes at være kommet ind i drivhuset med jord fra en nærliggende mark. Nærmere redegørelse vil fremkomme i fagpressen.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*). Fra Svendborg skrives, at Systox har været forsøgt mod angreb på Phlox, men at det ikke hjalp (Sture Cederberg).

Rosenboreren (*Ardis bipunctata*). I en del småhaver i Viborg Amt er der fundet ret stærke angreb og mange visne skud med larver i (Eli Fog-Petersen). Også fra Sønderjylland meldes om angreb (Wisti Raae).

Bladhvepselarver (*Eriocampoides aethiops*). Fra Sønderjylland skrives, at stærke angreb på roser er almindelige i småhaver (Wisti Raae).

Snareorme (*Hyponomeuta sp.*). Fra Viborg Amt (Eli Fog-Petersen) og Himmerland (F. Knoblauch) skrives, at der er kraftige angreb på tjørnehækkene.

Diverse skadedyr.

Roemaal (*Heterodera schachtii*). Der foreligger kun 3 indberetninger om angreb. Fra Svallerup (Vestsjælland) skrives om et meget stærkt angreb i sukkerroer på lerjord, hvor der var 2 roemarker i en 7-marks drift (N. M. Nielsen). Fra Samsø: „I bederoer er der forekommet flere og mere ondartede angreb end sædvanlig. I en mark, hvor der ikke i de sidste 10 år har været bederoer, var der fuldkommen misvækst i den halvdel, hvor der for 4 år siden var rødkål til frø. Iøjnefaldende angreb i korsblomstrede er kun bemærket i en enkelt kålroemark, hvor sædskiftet skulle synes i betryggende orden. Smitten menes indført med roer fra en anden ejendom“ (P. Riis Vestergaard). Fra Viborg skrives, at angreb er påvist i to rapsmarker (A. P. Aidt).

Oldenborrer (*Melolontha melolontha*). Fra Rødding skrives: „I månedens begyndelse var angreb almindelige — oftest uden væsentlig skade, men i enkelte tilfælde er både byg og roer stærkt skadet. Angrebene er dog nu forbi. Larverne har forpuppet sig“ (G. Nissen). Vis Herred: „Enkelte odelæggende angreb i „det smittede område““ (N. A. Drewsen). Svage angreb i bederoer forekom på enkeltlokaliteter ved Svebølle (N. M. Nielsen) og Ørslev (Johs. Sørensen).

Smældere (*Agriotes spp.*). De stærke angreb, der var begyndt tidligere på året, fortsatte i månedens løb. Viborg: „Smælderlarver er også i roemarkerne et ondartet skadedyr, størst skade er der sket, hvor fuglene for at få fat i larverne trækker roerne op“ (O. Th. Nielsen). Vinderup: „I bederoer på et moseareal alvorlige angreb“ (J. Rindom). Allingaabro: „En kartoffelmark stærkt angrebet af smælderlarver. Læggeknoldene er gennemmeret, og kragerne har i deres iver efter at få fat i larverne, skrabet mange knolde op, så der er blevet mange spring i marken“ (N. Engvang Hansen). Grenaaegnen: „Der har været meget stor forskel på virkningen af 666-midler, uden at man kan give nogen plausibel forklaring på årsagen

hertil" (Chr. Sloth). Mols: „Meget stærke angreb har været fundet i bederoer hist og her i distriktet, og svagere angreb i forskellige afgrøder har været almindelig" (Jørgen Nielsen). Skanderborg Amt: „Mange steder spredte angreb på flere afgrøder. Et enkelt sted var 1,5 td. ld. kålroer fuldstændig ødelagt (2. år efter gl. græs)" (Niels Pedersen). Videbæk: „Et alvorligt angreb er set i kålroer, derudover kun ubetydelige angreb" (L. Hangaard Nielsen). Brande: „Angreb med ødelæggelse af adskillige planter ret almindelige i såvel roemarker som vårsædsmarker" (P. Trosborg). Vejle Vesteregn: „Stor skade på mange arealer både på roer og korn" (A. Anthonsen). Kolding Herred: „Sporene tydelige endnu" (O. Ruby). Karise: „Har enkelte steder været slemme i første års bederoer" (O. Thøgersen). Sydsjælland: „Har ikke været ondartede her i år" (P. Grøntved).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Angreb på kål omtales fra Viborg (A. P. Aidt) og på ærter og rødbeder fra Sønderjylland (Wisti Raae). Derudover har angrebene de øvrige steder i landet været uden betydning.

Stankelben (*Tipula paludosa*). Angrebene ebbede ud i begyndelsen af måneden.

Harer (*Lepus europaeus*). Skade i kål og bederoer er rapporteret fra Ribe (Aa. Buchreitz) og Karise (O. Thøgersen).

Prosper Bovien og Ole Wagn.
